

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ Α΄ ΑΘΗΝΩΝ

31 Οκτωβρίου 2022

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κ. Άδωνη Γεωργιάδη.

Θέμα: «Κρίσιμα σημεία της γνωμοδότησης της Επιτροπής Ανταγωνισμού για “το καλάθι του νοικοκυριού”».

Κύριε Υπουργέ,

Πρόσφατα, δημοσιεύτηκε η γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με το «καλάθι του νοικοκυριού» από την οποία προκύπτει το ενδεχόμενο να δημιουργηθούν κάποιες στρεβλώσεις εις βάρος των μικρών προμηθευτών. Το γεγονός ότι οι εταιρείες σούπερ μάρκετ θα επιλέγουν τα προϊόντα που επιθυμούν να εντάξουν στο καλάθι του νοικοκυριού ενδέχεται να τους δώσει τη δυνατότητα ισχύος στις διαπραγματεύσεις τους με τους προμηθευτές των προϊόντων αυτών, κυρίως με όσους έχουν μικρή διαπραγματευτική δύναμη. Για παράδειγμα, δύνανται οι εταιρίες σούπερ μάρκετ να απαιτήσουν υψηλότερες προμήθειες- τέλη πρόσβασης (slotting allowances, upfront access payments, pay to stay fees ή άλλες πληρωμές/εκπτώσεις) από τους προμηθευτές προκειμένου να συμπεριλάβουν τα προϊόντα τους στο καλάθι του νοικοκυριού, ιδίως αν οι τελευταίοι δεν έχουν πρόσβαση στη λιανική αγορά. Μια τέτοια κατάσταση ενδέχεται να προκαλέσει στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό μεταξύ προμηθευτών: αφενός μεν θα ευνοούνται όσοι είναι σε θέση να «χρηματοδοτήσουν» την ένταξή τους στην πρωτοβουλία, αφετέρου ο εξαναγκασμός μικρών προμηθευτών να προβούν σε τέτοιες παροχές ενδέχεται να επηρεάσει αρνητικά τη βιωσιμότητά τους.

Επιπλέον, επισημαίνεται ότι *“η συγκεκριμένη πρωτοβουλία ενδεχομένως να μην οδηγήσει σε πρακτικές συστηματικής αυτοπροτίμησης (self-preferencing) από τα σουπερμάρκετ σε προϊόντα δικής τους ιδιωτικής ετικέτας, εις βάρος προϊόντων σήματος, τα οποία ενδεχομένως να προσφέρονται σε φθηνότερες τιμές για τους καταναλωτές αλλά επί των οποίων το περιθώριο κέρδους των σουπερμάρκετ να είναι ενδεχομένως υψηλότερο. Ένα τέτοιο αποτέλεσμα θα λειτουργήσει εις βάρος τόσο των προμηθευτών, όσο και των καταναλωτών, οι οποίοι ενδεχομένως με αυτόν τον τρόπο δεν θα κατευθύνονται στα φθηνότερα προϊόντα (από πλευράς κόστους παραγωγής) και δεν θα επωφελούνται από ευρύτερη ποικιλία προϊόντων.*

Μια άλλη πιθανή επίπτωση της πρωτοβουλίας είναι οι αυξήσεις τιμών σε προϊόντα ή κατηγορίες προϊόντων εκτός του καλαθιού (από τον ίδιο ή διαφορετικούς προμηθευτές) προκειμένου να αντισταθμίσουν τυχόν απώλειες από τη διάθεση των προϊόντων εντός του καλαθιού σε προσιτές τιμές (ή ενδεχομένως μείωσης τιμών). Ενόψει τούτου, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στον τρόπο και στα κριτήρια

επιλογής των κατηγοριών προϊόντων που θα ενταχθούν στο καλάθι, ώστε να αποφευχθούν περιπτώσεις όπου η ένταξη μιας κατηγορίας αυξάνει την τιμή σε άλλες κατηγορίες που απευθύνονται στο ίδιο καταναλωτικό κοινό (ευάλωτους καταναλωτές).”

Είναι ανάγκη σύμφωνα με τη γνωμοδότηση “να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στον τρόπο και στα κριτήρια επιλογής των κατηγοριών προϊόντων που θα ενταχθούν στο καλάθι, ώστε να αποφευχθούν περιπτώσεις όπου η ένταξη μιας κατηγορίας αυξάνει την τιμή σε άλλες κατηγορίες που απευθύνονται στο ίδιο καταναλωτικό κοινό (ευάλωτους καταναλωτές).” Επίσης διευκρινίζεται ότι “στο καλάθι του νοικοκυριού θα πρέπει να υπάρχει δυνατότητα να συμμετέχει κάθε είδους επιχείρηση που δραστηριοποιείται στη λιανική αγορά, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο,, ή/και με οποιοδήποτε τρόπο (π.χ. πώληση μέσω e-shop), ακόμα και εάν δεν εμπορεύεται το σύνολο των κατηγοριών των προϊόντων που απαριθμούνται στη λίστα (π.χ. κρεοπωλεία, ιχθυοπωλεία, αρτοποιεία κ.λπ.).”

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού κρίνει ότι “είναι σημαντικό να δημοσιεύονται στο *e-katanaolotis* και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου ή άλλων εξουσιοδοτημένων φορέων οι σχετικές πληροφορίες, και να διευκρινιστεί εκ των προτέρων, το είδος και ο βαθμός λεπτομέρειάς τους. Για παράδειγμα, η δημοσίευση μόνο μέσων τιμών λιανικής πώλησης πανελλαδικά ανά προϊόν δεν θα ασκήσει την επιδιωκόμενη πίεση στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν στην πρωτοβουλία. Αντιθέτως, το εργαλείο ενημέρωσης θα πρέπει να είναι αρκετά ευέλικτο ώστε να δίνει στον καταναλωτή ανά πάσα στιγμή ή σε κάθε περίπτωση ανά τακτά χρονικά διαστήματα πληροφορίες για την πραγματική τιμή ενός προϊόντος ανά κατάσταση (συμπεριλαμβανομένων τυχόν εκπτώσεων ή πρακτικών δεσμοποίησης που αφορούν άμεσα ή έμμεσα τα συγκεκριμένα προϊόντα).”

Τέλος, σημειώνεται ότι η πρωτοβουλία του καλαθιού του νοικοκυριού είναι ανάγκη να μην συνιστά με κανένα τρόπο εργαλείο συνεννόησης μεταξύ των επιχειρήσεων για τα προϊόντα και τις τιμές που προσφέρουν στο καλάθι.

Κατόπιν των ανωτέρω ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Πως προτίθεστε να αξιοποιήσετε τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού για το «καλάθι του νοικοκυριού» με τρόπο τέτοιο ώστε να αποβεί προς όφελος των πολιτών;
2. Ποια είναι τα μέτρα με τα οποία προτίθεστε να διαφυλάξετε τη βιωσιμότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων από τις στρεβλώσεις που ενδεχομένως προκύψουν από την εφαρμογή της δράσης “καλάθι του νοικοκυριού”;
3. Προτίθεστε να λάβετε ουσιαστικά μέτρα αντιμετώπισης της ακρίβειας όπως είναι η μείωση του ΦΠΑ σε ενέργεια και βασικά προϊόντα;

Η ερωτώσα Βουλευτής

Αγγελική Αδαμοπούλου
Ανεξάρτητη Βουλευτής Α΄ Αθηνών